

INFORME DE VIGILÀNCIA DE LES VARIANTS GENÒMIQUES DEL CORONAVIRUS SARS-CoV-2 A CATALUNYA. Setmana 5 - 2022 (31 de gener - 6 de febrer de 2022)

CASOS NOTIFICATS AL SISTEMA DE NOTIFICACIÓ MICROBIOLÒGICA DE CATALUNYA (SNMC)

Resum del més destacat

Cribratge

Segons els resultats del cribratge, el percentatge de casos compatibles amb la variant òmicron ha estat del 94,4% (2.702 casos) de BA.1 i del 7,1% (18 casos) de BA.2 la setmana 5 i del 93,4% (5.037 casos) la setmana 4 (aquesta setmana no es diferenciava a l'enquesta entre BA.1 i BA.2). La variant delta ha representat el 2,7% (19 casos) la setmana 5 i el 1,8% (49 casos) la setmana 4.

Seqüenciació

Durant la **setmana 3**, s'han seqüenciat **606 casos**, la qual cosa representa el **2,7%** del total de casos de coronavirus SARS-CoV-2 amb PCR positiva. El **97,4% dels casos han estat de la variant òmicron i el 2,6% de la variant delta.**

Variants de preocupació (VOC, *variants of concern*)

Òmicron (BA.1, BA.2 i BA.3)

- El primer cas a Catalunya es va notificar durant la setmana 47.
- Durant les setmanes 50-03 se n'han notificat 3.286 (3.023 casos de la BA.1, 249 casos de la BA.1.1 i 14 casos de la BA.2).
- El grup d'edat amb més freqüència d'afectació ha estat el de 15-29 anys (18,7%), seguit del grup de 40-49 (15,9%).

Delta (B.1.617.2)

- Des del primer cas notificat a Catalunya (16 d'abril de 2021), la presència d'aquesta variant ha anat augmentant de forma important fins a la setmana 51, on ha estat desplaçada per la variant òmicron.
- Durant les setmanes 50-03 (1.096 casos), el grup d'edat amb més freqüència ha estat el de 5-14 anys (16,7%).
- Dels 13 casos de la variant delta que s'han diferenciat en sublinatges la setmana 3 (81,2%), el sublinatge AY.127 ha estat el més freqüent (30,8%), seguit de l'AY.122 (7,7%).

Alfa (B.1.1.7), beta (B.1.351) i gamma (P.1)

- **Alfa:** Va ser la variant majoritària des de principis de l'any 2021 fins a la setmana 25, que va ser desplaçada per la variant delta. L'últim cas es va notificar durant la setmana 46.
- **Beta:** Va presentar un pic de casos a les setmanes 17 (36 casos) i 18 (23 casos). L'últim cas es va notificar durant la setmana 32.
- **Gamma:** Va presentar un pic de casos la setmana 25 (42 casos). L'últim cas es va notificar durant la setmana 43.

Variants d'interès (VOI, *variants of interest*) i altres

- L'últim cas del llinatge B.1.621 (mu) es va notificar durant la setmana 47.

Tots els virus, inclòs el SARS-CoV-2, canvien constantment a través de mutacions que confereixen petites diferències genètiques. Una variant genètica del coronavirus SARS-CoV-2 té una mutació o més que la diferencien de les altres variants circulants. La majoria de les mutacions no tenen cap impacte o en tenen poc respecte a canvis en el desenvolupament de la malaltia. No obstant això, de totes les mutacions, les que més preocupen són les que afecten el gen que codifica per la proteïna de l'espícula, la proteïna S, ja que és la que interacciona amb el receptor cel·lular ACE2 (enzim conversiu de l'angiotensina) i que pot afectar la seva transmissibilitat. Aquesta proteïna és la més exposada i la més antigènica, sobre la qual actuen els anticossos. Per tant, és important controlar el nombre de mutacions i els gens afectats.

La vigilància de les variants del SARS-CoV-2 té interès per a la salut pública, ja que aquestes poden tenir més transmissibilitat, ser més virulentes i ocasionar que la malaltia sigui més greu o que tingui més mortalitat, o també poden escapar de l'efecte dels anticossos adquirits després d'una infecció natural o de la vacunació. Així doncs, és important conèixer les variants que es troben a cada territori per tal de saber la prevalença de les variants circulants, la situació epidemiològica i avaluar les mesures de salut pública que s'hagin de prendre en cas necessari.

Les variants del SARS-CoV-2 es classifiquen en dues categories: les variants de preocupació (VOC, *variants of concern*) i les variants d'interès (VOI, *variants of interest*).

Una variant del SARS-CoV-2 és una **VOI** si té un genoma amb mutacions que condueixen a canvis d'aminoàcid que poden incloure canvis en l'epidemiologia, antigenicitat o virulència, o canvis que tenen un impacte negatiu en el diagnòstic, les vacunes, les teràpies o les mesures socials i de salut pública; si s'ha identificat que causa múltiples casos de transmissió comunitària o s'ha detectat en diversos països.

Una VOI del SARS-CoV-2 passa a ser una **VOC** si s'ha demostrat que, a més, està associada a un augment de la transmissibilitat o canvi perjudicial en l'epidemiologia de la COVID-19, un augment de la virulència o canvi en la presentació clínica de la malaltia, o una disminució de l'eficàcia de les mesures socials i de salut pública (diagnòstic, tractament i vacunes).

Actualment, les VOC considerades són: alfa (B.1.1.7), beta (B.1.351), gamma (P.1), delta (B.1.617.2) i òmicron (B.1.1.529 o BA.1, BA.2 i BA.3).

Per saber la prevalença de les variants circulants a Catalunya es fa una vigilància de seqüenciació amb mostres aleatòries i una vigilància dirigida –indicada des de la

Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC)– de les situacions rellevants per a la salut pública que ajudin a entendre el context dels casos que tenen més transmissibilitat, persones amb sospita de reinfeccions o vacunades, entre d'altres, per tal de poder confirmar la variant, el llinatge o el subllinatge.

Amb aquesta finalitat, la Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública coordina la vigilància de les variants del SARS-CoV-2 amb els laboratoris que fan seqüenciació (parcial o completa) del genoma del coronavirus SARS-CoV-2. Les seqüenciacions i els cribratges dels casos els han fet els centres que consten a l'annex 1 i els resultats d'aquests s'han notificat al Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya (SNMC). Per a més informació del procediment, podeu consultar el protocol [Vigilància de noves variants de SARS-CoV-2: integració de la seqüenciació genòmica del SARS-CoV-2 al sistema de vigilància a Catalunya](#).

Segons els **resultats de cribratge**, el percentatge de casos compatibles amb la variant òmicron ha estat del 94,4% (2.702 casos, 13 centres) de BA.1 i del 7,1% (18 casos, 4 centres) de BA.2 la setmana 5 (31 de gener-6 de febrer de 2022) i del 93,4% (5.037 casos, 14 centres) la setmana 4 (24-30 de gener de 2022) (aquesta setmana no es diferenciava a l'enquesta entre BA.1 i BA.2). Respecte del nombre total de PCR positives fetes amb una PCR capaç de detectar aquesta variant, els casos compatibles amb la variant delta han estat del 2,7% (19 casos, 5 centres) la setmana 5 i del 1,8% (49 casos, 6 centres) la setmana 4.

Des del 4 de gener fins al 23 de gener de 2021 (setmana 3) s'han analitzat els **casos seqüenciats notificats** pels centres de forma individualitzada de les variants del SARS-CoV-2. Cal tenir en compte que els resultats de seqüenciació es notifiquen amb uns 15 dies de retard des del diagnòstic.

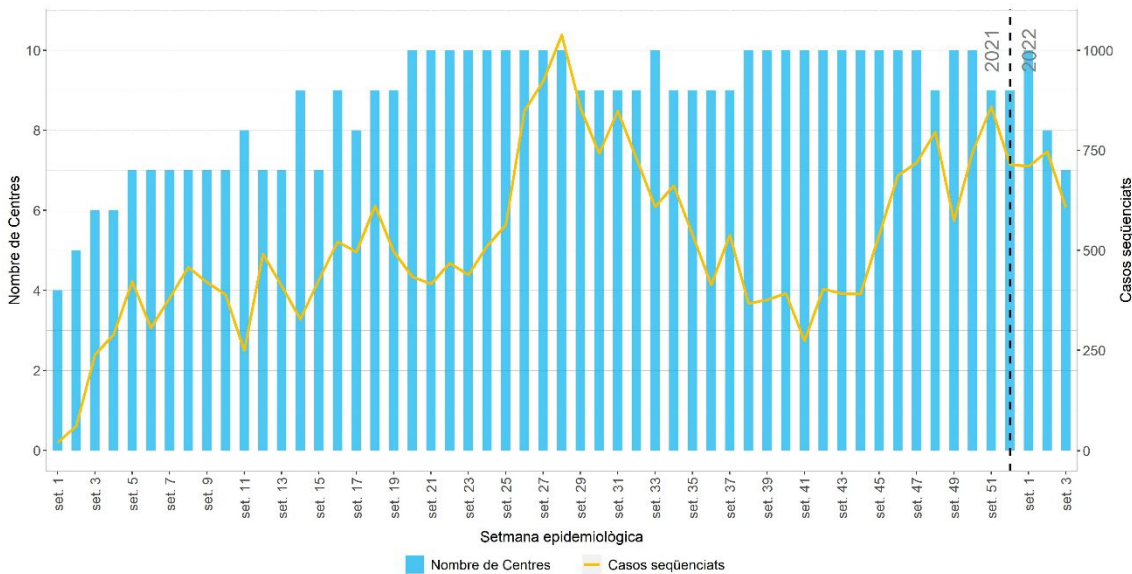
Les variables epidemiològiques analitzades han estat les següents: edat, sexe, setmana de diagnòstic i servei de vigilància epidemiològica (SVE).

Els casos notificats s'han extret del repositori VARCO i estan validats, depurats i contrastats amb els casos confirmats per PCR obtinguts del registre TAGA-COVID-19.

Durant el període d'estudi **s'han seqüenciat 28.894 casos**. El nombre de seqüenciacions va augmentar en les primeres setmanes, amb un pic màxim la setmana 28 (1.028 casos). A partir d'aquí van anar disminuint fins a arribar a 273 casos la setmana 41. Des d'aleshores, el nombre de seqüenciacions va tornar a

augmentar fins a la setmana 51 (839 casos) (figura 1). Les dades de la setmana 3, amb 606 casos seqüenciats, són provisionals, atès que hi ha centres que les notifiquen amb retard.

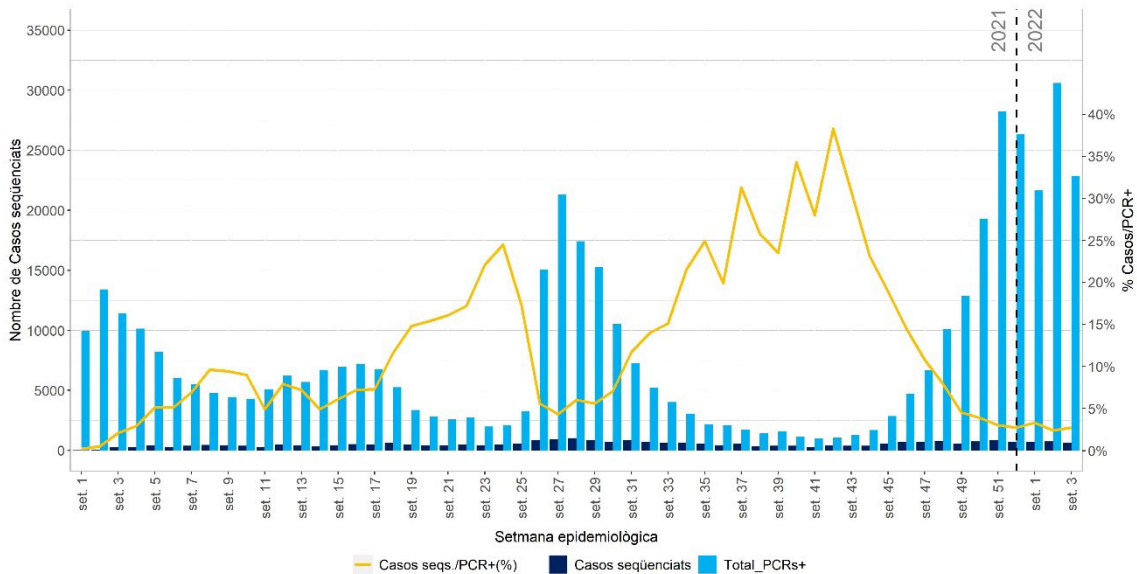
Figura 1. Nombre de casos de SARS-CoV-2 seqüenciats per nombre de centres declarants. Catalunya, 4 de gener 2021 - 23 de gener de 2022

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Durant les setmanes 1 (3 - 9 de gener de 2022), 2 (10 - 16 de gener de 2022) i 3 (17 - 23 de gener de 2022) s'ha fet la seqüenciació completa dels casos de SARS-CoV-2 positius per PCR a 710 mostres (3,3%), 747 mostres (2,4%) i 606 mostres (2,7%) del total de casos, respectivament (figura 2).

Figura 2. Nombre i percentatge de casos de SARS-CoV-2 seqüenciats per setmanes. Catalunya, 4 de gener 2021 - 23 de gener de 2022

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

El percentatge de seqüenciació ha estat molt heterogeni entre els SVE i ha anat canviant al llarg dels mesos. A les primeres setmanes de gener, l'SVE amb més percentatge de seqüenciació respecte a casos de SARS-CoV-2 amb PCR positiva ha estat Barcelona Ciutat (3,3%), seguit de Girona (2,6%) (taula 1).

Taula 1. Nombre de casos de SARS-CoV-2 seqüenciats i percentatge per SVE i mes de diagnòstic. Catalunya, 4 de gener 2021 - 23 de gener de 2022

		Barcelona Zona Sud		Barcelonès Nord - Maresme		Catalunya Central		Ciutat Barcelona		Girona		Lleida		Tarragona		Terres de l'Ebre		Vallès	
		Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%
2021	Total	3172	5,3%	5542	13,4%	1531	5,8%	5942	7,4%	2647	8,1%	791	3,5%	903	4,2%	137	2,8%	4577	5,7%
2022	Gener	242	1,4%	290	2,5%	118	1,9%	838	3,3%	232	2,6%	11	0,2%	30	0,5%	6	0,4%	250	1%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Motius de seqüenciació

Dels casos seqüenciats dels quals ha estat notificat el tipus de seqüenciació (26.217 casos), el 69,7% ha estat aleatori i el 30,3% no aleatori. D'aquests últims, el motiu de seqüenciació no aleatori més freqüent ha estat "vacunació", amb 5.367 casos (67,5%).

Durant les setmanes 50-03, el motiu de seqüenciació no aleatori més freqüent ha estat "vacunació" (21,6% - 67,2%), seguit de "sospita reinfecció" (7,8% - 39,3%) (taula 2).

Taula 2. Motiu de seqüenciació no aleatòria pels casos de les últimes sis setmanes. Catalunya, 13 de desembre de 2021 - 23 de gener de 2022

	set. 50		set. 51		set. 52		set. 1		set. 2		set. 3	
	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%
Altres	9	4,5%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1,2%	0	0%
Antecedent de viatge a països endèmics	3	1,5%	1	0,6%	1	0,9%	0	0%	0	0%	0	0%
Brot	12	6%	22	12,2%	16	15%	11	17,2%	9	11%	23	22,3%
Cas amb presentació clínica inusual	1	0,5%	1	0,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Cas greu (ingrés hospitalari)	4	2%	8	4,4%	0	0%	3	4,7%	4	4,9%	12	11,7%
Situació d'alta transmissibilitat o virulència	1	0,5%	0	0%	0	0%	1	1,6%	0	0%	0	0%
Sospita reinfecció	19	9,5%	32	17,8%	42	39,3%	5	7,8%	32	39%	43	41,7%
Vacunat	122	60,7%	64	35,6%	45	42,1%	43	67,2%	36	43,9%	23	22,3%
Víncle epidemiològic on hi ha una nova variant	30	14,9%	52	28,9%	3	2,8%	1	1,6%	0	0%	2	1,9%
Total	201	100%	180	100%	107	100%	64	100%	82	100%	103	100%

Altres: 1 cas = desconegut; 9 casos = sospita òmicron

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Variants de preocupació (VOC, *variants of concern*)

La **variant alfa**, que pertany al llinatge **B.1.1.7**, es va detectar per primera vegada al Regne Unit el setembre de 2020. A Catalunya, el 16 de desembre de 2020 se'n va detectar el primer cas. Aquesta variant presenta 17 mutacions (annex 2).

El 18 de desembre de 2020, el Departament de Salut de Sud-àfrica va anunciar la detecció d'una nova variant, la **variant beta**, pertanyent al llinatge **B.1.351**. Es va detectar per primer cop a la província del Cap Oriental de Sud-àfrica l'octubre de 2020 i a Catalunya va ser diagnosticada el 19 de gener de 2021. Aquesta variant té unes 21 mutacions, de les quals 9 es troben al gen S (annex 2).

A principis de gener de 2021, el Japó va notificar una nova variant, la **variant gamma**, que pertany al llinatge **P.1**. El primer cas a Catalunya enregistrat a l'SNMC va ser el 5 de febrer de 2021. La gamma presenta 17 mutacions de les quals 10 són al gen S (annex 2).

La **variant delta (B.1.617.2)** va ser detectada per primer cop a l'Índia a l'octubre del 2020. El 16 d'abril de 2021 es va notificar el primer cas de B.1.617.2 a Catalunya. Aquesta variant conté unes 13-15 mutacions (annex 2).

El 24 de novembre de 2021, Sud-àfrica va notificar a l'OMS una nova variant, l'anomenada **òmicron**, que engloba els llinatges **BA.1**, **BA.2** i **BA.3** (annex 2). Aquesta variant presenta una gran quantitat de mutacions a la proteïna de l'espícula (més de 30), de les quals la deleció 69/70 és present a BA.1 i BA.3, però no a BA.2. A Catalunya, el 28 de novembre de 2021 se'n va notificar el primer cas.

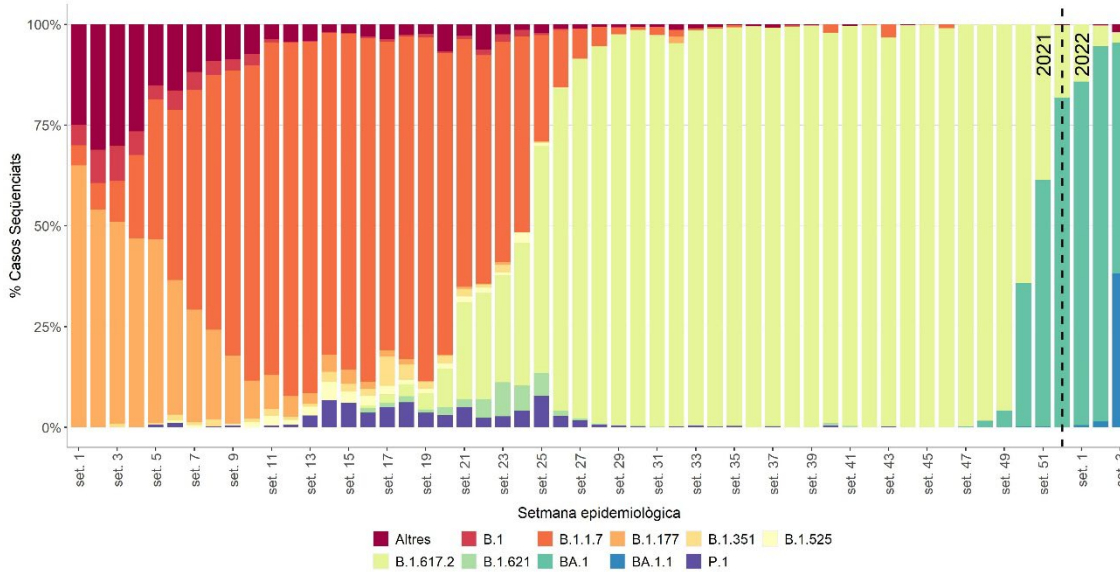
Del total de casos seqüenciats des del 4 de gener de 2021 (28.894 casos), el 91,9% (n = 26.560) han estat VOC (alfa, beta, gamma, delta o òmicron) i el 8,1% (n = 2.334) VOI.

La variant alfa ha estat la més freqüent fins a la setmana 24 (6.550 casos). A l'inici del 2021 es va observar un augment progressiu dels casos, amb un pic màxim la setmana 18 (490 casos), i la setmana 20 van anar disminuint de forma important (figures 3 i 4). Durant les setmanes 50-03, no s'ha notificat cap cas de variant alfa.

Des de la setmana 33 a 37 no s'ha detectat cap cas de variant beta ni de variant gamma, respectivament.

Els primers casos de la variant delta es van detectar durant la setmana 16 (3 casos). Des d'aleshores ha presentat un creixement notable superant la variant alfa la setmana 25, i és la variant predominant fins a la setmana 50. La variant òmicron va ser detectada per primer cop la setmana 47 i des de llavors ha presentat un increment exponencial, i es va convertir en la variant predominant des de la setmana 51 (figura 3 i 4, taula 3).

Figura 3. Percentatge dels casos dels 10 llinatges i variants del SARS-CoV-2 més freqüents per setmana. Catalunya, 4 de gener 2021 - 23 de gener de 2022

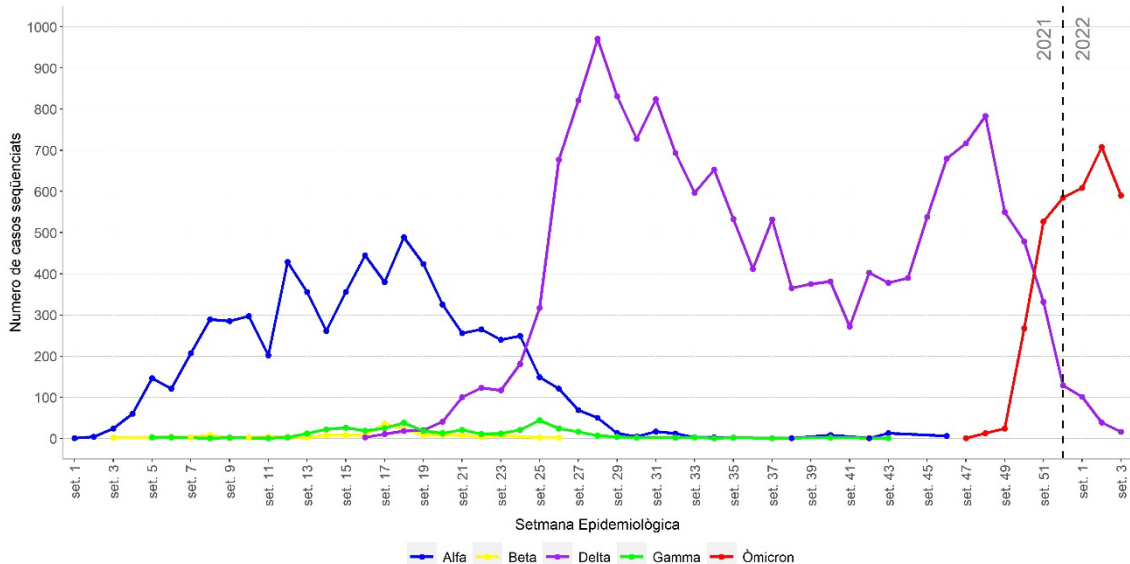
Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Taula 3. Nombre de casos de SARS-CoV-2 segons variants durant les sis últimes setmanes epidemiològiques. Catalunya, 13 desembre de 2021 - 23 de gener de 2022

	B.1.1.10		B.1.617.2		BA.1		BA.1.1		BA.2		Total
	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%	
set. 50	0	0%	479	64,2%	266	35,7%	1	0,1%	0	0%	746
set. 51	0	0%	332	38,6%	526	61,2%	1	0,1%	0	0%	859
set. 52	1	0,1%	129	18%	585	81,8%	0	0%	0	0%	715
set. 1	0	0%	101	14,2%	605	85,2%	4	0,6%	0	0%	710
set. 2	0	0%	39	5,2%	695	93%	11	1,5%	2	0,3%	747
set. 3	0	0%	16	2,6%	346	57,1%	232	38,3%	12	2%	606

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Figura 4. Nombre de casos de SARS-CoV-2 segons VOC i setmana. Catalunya, 4 de gener 2021 - 23 de gener de 2022

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

A partir de la setmana 30 es van començar a detectar **subllinatges de la variant delta**; actualment s'han identificat més de 100 subllinatges diferents a Catalunya. Cal tenir present que la variant delta es va reclassificant en subllinatges de forma constant; per tant, les dades d'aquest informe poden estar no actualitzades segons les reclassificacions de GISAID.

Durant la setmana 3, s'han identificat 13 casos de subllinatges delta, dels quals l'AY.127 ha estat el més freqüent, amb 4 casos (30,8%), seguit de l'AY.122, amb 1 cas (7,7%).

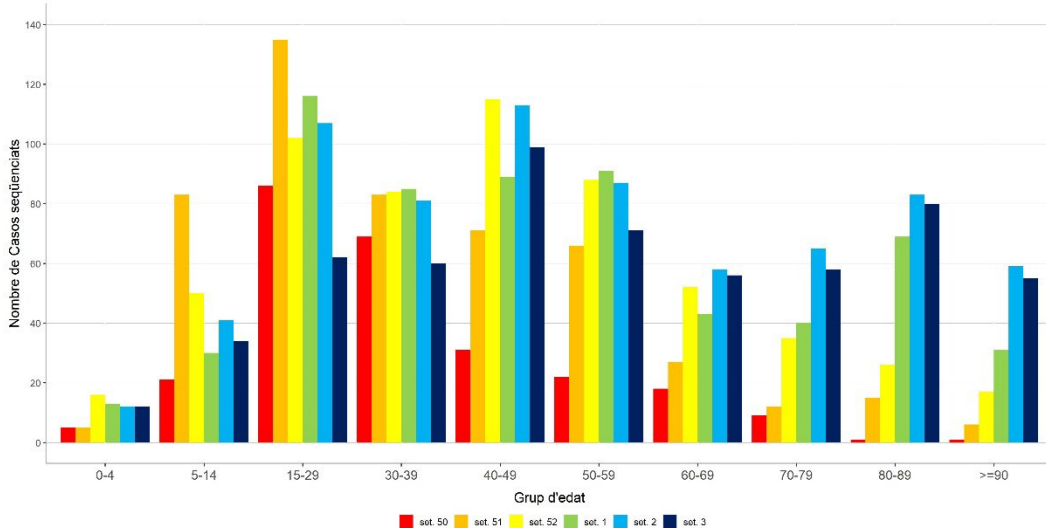
En l'anàlisi en **funció del sexe** d'aquesta variant, no es troba gaire diferència entre homes i dones, on el rang del percentatge de casos les últimes sis setmanes (50-03) és del 46,7% - 54,5% en dones i del 45,5% - 53,3% en homes.

Pel que fa als **grups d'edat** de les últimes sis setmanes, el grup de 5-14 anys ha estat el més nombrós (16,7%). La setmana 3, el grup majoritari ha estat el de 70-79 anys, amb 5 casos (33,3%), seguit del grup de 60-69 anys, amb 3 casos (20%).

Respecte a la **variant òmicron**, les **dones** han estat més freqüents que els homes amb un percentatge per a les setmanes 50-03 del 54% - 61,7% .

Pel que fa als **grups d'edat**, el 18,7% del total de casos notificats les últimes sis setmanes pertanyen al grup de 15-29 anys, seguit del 15,9% del grup de 40-49 anys (figura 5).

Figura 5. Nombre de casos de SARS-CoV-2 per òmicron i grup d'edat. Catalunya, 13 de desembre de 2021 - 23 de gener de 2022

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Variants d'interès (VOI, *variants of interest*) i altres

Durant el 2021 es van detectar 2.278 variants d'interès i altres llinatges, de les quals la més freqüent va ser la B.1.177 (no VOC), amb un 45,6% (1.039 casos), seguida del llinatge B.1.621 (8,4%; 191 casos) i del B.1 (8,0%; 183 casos).

Durant les setmanes d'estudi 50-03, s'ha detectat un cas de B.1.1.10 (no VOC).

ANNEX 1. CENTRES NOTIFICADORS

SEQÜENCIACIÓ

Banc de Sang i Teixits

Hospital Clínic

Hospital Universitari Joan XXIII de Tarragona

Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida

Hospital Universitari de Bellvitge

Hospital Universitari de Girona Doctor Josep Trueta

Hospital Universitari Germans Trias i Pujol

Hospital Universitari Vall d'Hebron

Laboratori de Referència de Catalunya

CRIBRATGE DE LA VARIANT DELTA O ÒMICRON

Althaia (Xarxa Assistencial Universitària de Manresa)

Banc de Sang i Teixits

CATLAB

Hospital Clínic

Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida

Hospital Universitari de Bellvitge

Hospital Universitari Joan XXIII de Tarragona

Hospital Universitari Sant Joan de Reus

Hospital Universitari Vall d'Hebron

Laboratori Cerba Internacional

Laboratori de Referència de Catalunya

Laboratori Echevarne

Synlab

Teletest

ANNEX 2. MUTACIONS I CARACTERÍSTIQUES DE CADA VARIANT DEL CORONAVIRUS SARS-CoV-2

Principals variants de preocupació (VOC) per a la salut pública

VARIANT	Mutacions d'interès	País detectat per primer cop	Any i mes del primer cas detectat	Evidència impacte en la transmissibilitat	Evidència impacte en la immunitat	Evidència impacte de la gravetat	Transmissió a UE/EEE
B.1.1.7 (alfa)	del 69-70, N501Y, D614G, P681H, Y144, del A540D	Regne Unit	Setembre 2020	Sí	No	Sí	Circulació dràsticament reduïda a UE/EEE a causa de l'aparició de la variant delta
B.1.351 (beta)	K417N, E484K, N501Y, D614G, A701V	Sud-àfrica	Setembre 2020	Sí	Sí	Sí	Comunitària
P.1 (gamma)	K417T, E484K, N501Y, D614G, H655Y	Brasil	Desembre 2020	Sí	Sí	Sí	Comunitària
B.1.617.2 (delta) i llinatges AY	L452R, T478K, D614G, P681R	Índia	Desembre 2020	Sí	Sí	Sí	Comunitària
B.1.1.529 (òmicron)	*	Sud-àfrica i Botswana	Novembre 2021		Sí		Dominant

*A67V, Δ69-70, T95I, G142D, Δ143-145, Δ211, ins214EPE, G339D, S371L, S373P, S375F, K417N, N440K, G446S, S477N, T478K, E484A, Q493R, G496S, Q498R, N501Y, Y505H, T547K, D614G, H655Y, N679K, P681H, N764K, D796Y, N856K, Q954H, N969K, L981F

Variants d'interès (VOI)

VARIANT	Mutacions d'interès	País detectat per primer cop	Any i mes del primer cas detectat	Evidència impacte en la transmissibilitat	Evidència impacte en la immunitat	Transmissió a UE/EEE
C.37 (lambda)	L452Q, G75V, T76I, F490S, D614G, T859N	Perú	Desembre 2020		Sí	Esporàdica/ Viatge
B.1.621 (mu)	R346K, E484K, N501Y, D614G, P681H	Colòmbia	Gener 2021	Sí	Sí	Esporàdica/ Viatge

Taula basada en: [ECDC variants de preocupació](#). Data: 26 de gener de 2022.

Elaboració: Pilar Ciruela, Aurora Sabrià, Cèlia Serrano, Carolina Ferrer, Sergi Mendoza, Jacobo Mendioroz.

Agraïments: als professionals de la Xarxa del Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya (SNMC) i de la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC).

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya i TAGA-COVID-19
Servei de Prevenció i Control de Malalties Emergents.

Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública.